

ŠKOLOVANJE

Izvešće o završenoj speleološkoj školi SO HPD »Željezničar« 2006.

Speleološka škola SO HPD »Željezničar« održana je od 2. ožujka do 13. travnja 2006. pod vodstvom Siniše Jembriha. Nakon uobičajenih oscilacija, broj polaznika se stabilizirao na 11. Program se sastojao od 6 predavanja četvrtkom u našim prostorijama i 6 izleta na raznim lokacijama, od kojih su četiri bila jednodnevna, a dva dvo-dnevna.

Kao i uvijek do sada, predavanja i izlete vodili su naši iskusni članovi, a obrađene su sve važne teme, i to prema »Programu školovanja kadrova u speleologiji« i »Obavezanim mjerama sigurnosti pri školovanju na speleološkoj školi« Komisije za speleologiju Hrvatskog planinarskog saveza. U sklopu škole posjećene su špilja Veternica, Jopićeva špilja, jama Lednica u park-šumi Golubinjak, jama Mandelaja, sustav Matešićeva špilja - Popovačka špilja i dva puta stijena Gorsko Zrcalo na Medvednici.

Naziv »speleologa pripravnika« stekli su: Iva Gregl, Marina Kipson, Petra Žvorc, Biljana Radić, Marija Majer, Luka Prpić, Juraj Boljat, Tihomir Jolić, Neven Miculinić, Ivan Ožetski i Nikola Derežić.

Nažalost, stjecajem okolnosti, kao voditelj škole nisam mogao prisustvovati svim njezinim dijelovima, ali je ona ipak završila više nego uspješno. Nakon završetka škole nekolicina polaznika potpuno se uključila u rad odsjeka, što je čini jednom od uspješnijih u posljednjih nekoliko godina.

Siniša Jembrih

Polaznici škole na ulazu u jamu Mandelaju

foto: Vlado Božić

Novo speleološko učilište - Špiljski sustav Matešićeva špilja - Popovačka špilja

Kada su prvi istraživači ovoga špiljskog sustava počeli istraživati njezine kanale kojima protječe potok, zbog ondašnjih teškoća svladavanja vodenih prepreka nisu ni slutili da bi to moglo jednog dana postati speleološko učilište. Taj je sustav zadnjih nekoliko godina postao jedno od čestih odredišta speleoloških škola zagrebačkih, karlovačkih, šibenskih i drugih speleoloških udruga. Razlog tomu je atraktivnost špiljskog sustava.

Sustav se zove zato jer je to jedna špilja s dva ulaza. Jedan ulaz je Matešićeva špilja koja se nalazi stotinjak metara istočno od sela Matešića, oko 3 km istočno od Slunja. Kod tog sela završava potočna dolina duboka dvadesetak metara kojom sada samo povremeno teče potok. Prije tridesetak i više godina taj je potok ponirao u špilju ispod desetak metara visoke okomite stijene i tekao dalje, krivudajući špiljom, u smjeru sjevera prema rijeci Korani. Postupno je potok počeo ponirati ispred ulaza u špilju. Kad u potoku ima dovoljno vode, ona ponire dvadesetak metara ispred špilje, ali u ljetnim mjesecima i potpuno presuši pa je korito potoka suho. No, potok se pojavljuje u špilji oko 200 m od ulaza i teče dalje kroz cijelu špilju. Drugi se ulaz nalazi oko 500 m sjeverno od ulaza u Matešićevu špilju i to je ulaz u Popovačku špilju, udaljen od korita rijeke Korane pedesetak metara. Potok istječe kroz ovaj otvor i utječe u Koranu.

Glavni kanal špilje dugačak je oko 640 m, a s bočnim kanalima je duži od jednog kilometra. Zanimljivost špilje je kanal kojim protječe potok i pravi jezera, bukove i slapove, koje nije jednostavno svladati.

Prvih dvjestotinjak metara lako je prohodno jer sada tu nema vode. Špiljski je kanal prostran, samo na jednom mjestu treba puzati desetak metara. Oko 200 m od ulaza u Matešićevu špilju izbija iz sitastog sifona potok, pa tu počinju poteškoće, jer je špiljski kanal mjestimično uzak, bočne stijene su zasigane, ali strme, pa dalje nije moguće prolaziti suh, već se obvezno mora gazi-

Speleološki logor kraj ulaza u Matešićevu špilju

foto: Vlado Božić

Vježbe penjanja na stijeni iznad ulaza u Matešićevu špilju

foto: Vlado Božić

ti po vodi, mjestimično dubokoj do pasa.

Najveću prepreku za dalje napredovanje predstavlja slap oko 400 m od ulaza, visok oko 2 metra, ispod kojeg se nalazi jezero dublje od čovjekove visine. Potrebno je dosta vještine da bi se sišlo niz slap i ušlo u jezero, koje treba proći njegovim rubom gdje je dubina tolika da čovjeku ostane glava iznad vode. Slijede uski dijelovi špilje, gdje se treba kroz vodu provlačiti

Suženje kanala iznad špiljskog potoka foto: Vlado Božić

ispod niskog suženja ili po skliskim stijenama penjati iznad suženja. U zadnjih pedesetak metara špiljskoga kanala nalazi se dugačko jezero u kojem je voda duboka do pasa, s muljevitim dnom i mjestimično niskim stropom. Izlazak na danje svjetlo znači dolazak u Popovačku špilju i

to je ugodan završetak ove pustolovine. Odavde se kroz dvostruki otvor Popovačke špilje pruža lijep vidik na livadicu između špilje i rijeke Korane.

U Matešićevu špilju ljudi su ulazili odavno. U prostranoj ulaznoj dvorani nađeno je ljudskih izrađevina iz brončanog doba te starog i srednjeg vijeka. Nalazi su pohranjeni u Gradskom muzeju u Karlovcu. Istraživanja dubljih dijelova špilje počela su još u prvoj polovini prošlog stoljeća, o čemu svjedoči nekoliko potpisa iz 1917. godine, udaljenih od ulaza oko 250 m. Prava speleološka istraživanja počela su u drugoj polovini dvadesetog stoljeća. Prvi speleolozi u Matešićevoj špilji bili su članovi PD »Dubovac« iz Karlovca koji su 1959. prodrli oko 300 m daleko od ulaza i snimili prve fotografije. Istraživanja su tokom 1966. i 1967. nastavili članovi SO PD »Zanatlija« i PD »Željezničar« iz Zagreba. Oni su istraživanje počeli iz Matešićeve špilje i iz Popovačke špilje, ali nisu ušli duboko. Za špilju su saznali speleolozi iz PDS »Velebit« iz Zagreba i tokom 1967., 1971. i 1972. bezuspješno pokušavali proći cijelu špilju. To im je uspje-

Ulazni otvor Matešića špilje

foto: Vlado Božić

lo tek 1973. Ušli su kroz Matešićevu i izašli iz Popovačke špilje, pa su odmah prošli i obrnutim putem, tj. uzvodno. To im je uspjelo zato jer su imali ronilačka odijela pa im »kupanje« nije bio problem. Tada su izradili i topografski nacrt, ali ga nažalost nisu objavili niti o svom uspjehu pisali.

Mladi naraštaj karlovačkih speleologa (članovi SO PD »Dubovac« i SD »Karlovac«) slučajno je u proljeće 1997. saznao za špilju i odmah je istražio. Izradili su detaljan topografski nacrt, snimili mnogo fotografija i u časopisu Speleo'zin br. 8/9 za 1998. objavili su rezultate istraživanja.

Od tada su špilju počeli posjećivati i drugi speleolozi radi provjere svojih sposobnosti i provjere primijenjene opreme. Gotovo sve speleološke škole počele su jedan od završnih školskih izleta organizirati u ovaj špiljski sustav. Svi koji su jednom prošli kroz njega izrazili su želju da ga posjete još koji puta jer je doživljaj nezaboravan. Prolaz ovim sustavom znatno je ugodniji uz primjenu ronilačkih ili suhих

nepromočivih odijela. Međutim, kako tih odijela nema svatko, pogotovo kad se ide u grupi, špiljom se prolazi i u običnom odijelu, što znači potpuno se smočiti u vodi kojoj je temperatura samo 6°C. No, kako prolaz traje samo pola do tri četvrt sata, to se može izdržati.

Ove, 2006. godine, došlo je u ovaj špiljski sustav speleologa iz više gradova, pa je bilo i gužve. Za vikenda 8. - 9. travnja sudionici speleološke škole HPD »Željezničar« zatekli su tamo školarce iz Karlovca, Šibenika i Kastva. Karlovčani su u stijeni ispred ulaza u Matešićevu špilju postavili užeta za penjanje, spuštanje i priječenje, pa je sustav Matešićeva špilja - Popovačka špilja postao tako višenamjenski. Ispostavilo se da je ovaj teren pravo speleološko vježbalište ili učilište jer se tu može učiti i vježbati kampiranje u prirodi (na otvorenom i u špilji), primjenu užeta za spuštanje i penjanje, prolazanje suhim i mokrim dijelovima špilje, a uz predavanja sa zornim primjerima iz geologije, hidrogeologije, paleontologije, biospeleologije, topografije i dr.

Vlado Božić

Seminar o samospašavanju i spašavanju iz jama

U Šibeniku je 28. i 29. listopada 2006. održan Seminar o samospašavanju i spašavanju iz speleoloških objekata u organizaciji Komisije za speleologiju HPS-a, Komisije za speleološko spašavanje HGSS-a, SO HPK Sveti Mihovil, SO PDS Velebit, te konferencija speleoloških odsjeka KS HPS-a. Iz SO Željezničara na tom seminaru sudjelovali su: Zoran Bolonić - Coki, Martina Borovec - Maka, Milivoj Uroić, Marko Budić, Nela Bosner, Tina Bosner, Dražen Kunović i Iva Šklempe. Dražen i Iva stigli su u Šibenik još u petak, dok je ostatak krenuo iz Zagreba u subotu rano u jutro.

Službeni program počeo je u subotu prije podne odlaskom do kanjona rijeke Čikole kod sela Brnjica. Vježba se održavala na stijenama uz livadu ispod ruševina tvrđave Ključice. Nakon spuštanja od oko 30 minuta u kanjon, prvo smo odlučili malo se prošetati samim koritom Čikole, koje je bilo potpuno suho. Bili smo vrlo impresionirani ljepotom kanjona koja je čak i u Hrvatskoj prilično nepoznata. Marko, kao pra-

vi student geologije, bio je oduševljen bogatom raznolikošću geoloških oblika, koje nam je s veseljem pokazivao i objašnjavao. Coki i Maka nastavili su dalje istraživali kanjon i pronašli malu špilju.

Nakon obilaska, taman su bila postavljena užeta za vježbe pa smo se podijelili u grupe. Svakoj je grupi dodijeljen instruktor koji je pokazivao i zatim nadzirao izvođenje vježbe. Provježbali smo: trostruko sidrište, sv. Bernarda i protuteg, a zatim smo promatrali postavljanje tirolske prečnice i izvlačenje nosila. U vježbi su sudjelovali Milivoj, Marko, Nela i Tina. Za to su se vrijeme Dražen i Iva penjali po okolnim stijenama.

Po završetku vježbe vratili smo se u prostorije SO HPK Sveti Mihovil, gdje su nam domaćini pripremili frigane ribice, pa smo uz druženje proveli ugodnu i veselu večer. Spavali smo u njihovim prostorijama, na mnogobrojnim madracima, dok je nekima ipak bilo milije spavati na terasi, s lijepim pogledom na more u jutro.

Vježba spašavanja pomoću speleološkog nosila
foto: Dražen Kunović

U nedjelju prije podne održan je sastanak Komisije za speleologiju HPS-a na kojem je za novog pročelnika izabran Dalibor Paar, a za tajnicu naša Martina Borovec. Nakon toga smo još prisustvovali Bakšinoj demonstraciji nekoliko tehnika samospašavanja, od koji su neke isprobali Tina i Marko. Time je i završio službeni dio susreta.

Prije povratka kući, još smo se okupali u moru jer je bilo prilično toplo za ono doba godine. Za tu prigodu odabrali smo plažu Jadriju. U međuvremenu su Dražen i Iva krenuli na Crnopac. Putem za Zagreb smo na odmoru »Zir« sasvim slučajno sreli biospeleologe koji su se također s terena vraćali kući.

Tina Bosner

Vježba samospašavanja pomoću osobne speleološke opreme

foto: Dražen Kunović